

A Fővárosi Ítéltábla a Szombathelyi 36/1. számú Ügyvédi Iroda (felperesi képviselő címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - az Ivanovits Ügyvédi Iroda (alperesi képviselő címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. március 11. napján meghozott 14.G.40620/2008/62. számú ítélete ellen az alperes részéről 63. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését megváltoztatja és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 25.400 (huszonötezer-négyszáz) forint másodfokú perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 13.800 (tizenháromezer-nyolcszáz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 10.000.000 forint és ezen összeg után 2007. szeptember 27-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére jogalap nélküli gazdagodás címén.

Előadta, hogy a T Kft. (T Kft.) részére két csarnokot adott bérbe, amelyben a bérlő az alperessel megkötött szerződés alapján az alperes gabonáját tárolta. A T Kft.-vel kötött bérleti szerződés a felmondása folytán 2006. november 30-án megszűnt, ezt követően az alperes terménye vonatkozásában felelős őrzőnek minősült a Ptk. 196. §-a értelmében. A gabonára 10.000.000 forintos vételi ajánlatot tett az alperesnek, 2007. szeptember 27-én az összeget át is utalta a részére, később azonban az ajánlatát visszavonta. Erre tekintettel a vételárat az alperes a jogalap nélküli gazdagodás szabályai alapján köteles visszafizetni. Ezt meghaladóan utalt arra,

hogy a Ptk. 197. §-ának (1)-(2) bekezdésében foglaltak szerint eljárva a gyorsan romló terményt haladéktalanul értékesítette. Álláspontja szerint a befolyó vételárba be kell számítani a 3.230.000 forint tárolási díjat, a gabona egyszeri elgázosításának 230.000 forintos költségét, valamint a 2007. szeptember 30-ig számított 150.000 forint kamatot, így a befolyó vételárból fennmaradó 42.320 forintot kell csak megfizetnie az alperesnek elszámolás címén.

Az alperes kártérítés címén 10.000.000 forint összegű beszámítási kifogást előterjesztve kérte a kereset elutasítását.

Vitatta, hogy a felperes a T Kft-vel kötött bérleti szerződést felmondta, valamint azt is, hogy vele szemben felelős őrzőnek minősülne. Kifejtette, hogy a felperes jogellenesen értékesítette a terményét, ezért köteles annak tényleges, 10.000.000 forintos értékét kártérítés címén megtéríteni. Ezen összegbe nem számíthatja be a bérleti és őrzési díjat, mert ezek a T Kft-vel szemben fennálló követelések. Vitatta az érvényesített költségek összegszerűségét és a gázosítás tényét is. Hivatkozott még arra, hogy a gázosítás elvégzésére a T Kft. lett volna köteles, így az ebből eredő igényt csak ezen cég érvényesíthetné.

A beszámítási kifogással kapcsolatosan a felperes álláspontja az volt, hogy akár a felelős őrzővel való elszámolás, akár pedig kártérítés címén csak a gabona tényleges piaci értékének a megfizetésére lehet köteles, amely 3.652.320 forint volt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 230.000 forintot és ezen összeg után 2008. január 15. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű mértékének megfelelő kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 845.000 forint perköltséget.

Tényként állapította meg a felperes és a T Kft. között két csarnok vonatkozásában a bérleti szerződés, a T Kft. és az alperes között pedig a kukorica tárolására és kezelésére vonatkozó megállapodás létrejöttét. Rögzítette, hogy a felperes a 2007. augusztus 15-i levélben tájékoztatta az alperest a bérleti szerződés 2006. november 30-i megszűnéséről. Ebben megírta még, hogy az alperes felhívás ellenére nem rendelkezett a terménnyel és közölte, hogy állagmegóvási munkákat végzett. Utalt rá, hogy a Ptk. 197. § (1) bekezdése alapján jogában áll az értékesítés, valamint a befolyó vételár beszámítása a tárolási és őrzési költségekbe. 2007. szeptember 14-én 10.000.000 forintos vételi ajánlatot tett az alperesnek és a megjelölt összeget szeptember 27-én átutalta a részére. Október 20-án az ajánlatát visszavonta és kérte a 10.000.000 forint visszafizetését. Végül az árut 3.652.320 forintért értékesítette azt követően, hogy 2007. augusztus 2-án elvégeztette a kezelést, gázosítását 230.000 forintért. 2007. november 6-án és november 27-én bejelentette az alperesnek, hogy a Ptk. 196. és 197. §-aiban foglaltak alapján értékesítette a kukoricát és a befolyt vételárral el kíván számolni, a jogalap nélkül visszatartott 10.000.000 forint visszafizetéséig azonban azt visszatartja.

Jogi indokolásában az elsőfokú bíróság az alperes elismerése alapján a Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése értelmében megalapozottnak találta a felperesnek a 10.000.000 forint összegű, jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett követelését. Az alperes beszámítási kifogása körében a Ptk. felelős őrzésre vonatkozó szabályai alapján abból indult ki, hogy a peres felek között nem állt fenn olyan jogviszony, amelyből következően a felperes a dolog őrizetére jogosult, illetve kötelezett lett volna. Nem bizonyította a perben a T Kft.-vel megkötött szerződésének a felmondását és a szerződés megszűnését, ahogy azt sem, hogy 2006. december 22-én a bérleti jogviszony megszűnését bejelentette az alperesnek és felszólította az áru elszállítására. A Ptk. 196. §-a egyébként is csak abban az esetben alkalmazható, ha a felek között külön jogviszony nem áll fenn, a jelen esetben viszont a felperes és a T Kft. közötti bérleti szerződés alapján speciális igények érvényesíthetők, a felelős őrzésre vonatkozó szabályok alkalmazásának nincs helye. Mindebből az következik, hogy a felperes nem volt jogosult a vele jogviszonyban nem álló alperes terményeinek az értékesítésére, ezért a jogellenes magatartásával okozott kárért felelősség terheli. Az alperest terhelte annak a bizonyítása, hogy a termény értéke ténylegesen 10.000.000 forint volt. Ebben a körben az elsőfokú bíróság **B. L.** igazságügyi szakértő szakvéleményével szemben a T Kft. és a felperes vételi ajánlataiban foglaltak, illetve a további ajánlatot tevő I Kft. ügyvezetőjének, **K. A-nak** a tanúvallomása alapján a megjelölt összegű kártérítési igényt megalapozottnak találta. Elfogadta ugyanakkor a felperesnek a gázosítás elvégzésével felmerült 230.000 forintos költség megtérítésére vonatkozó követelését. Kifejtette, hogy az eljárást **B. L.** szakértő hasznosnak és szükségesnek ítélte a termény állagának megóvása érdekében. Ezt alátámasztotta **K. A.** tanúvallomása is, aki szintén elengedhetetlenül szükségesnek látta a gázosítás elvégzését, ami így az alperes érdekét szolgálta. A felperes eljárása a Ptk. 484. §-a szerinti megbízás nélküli ügyvitelnek minősül, amely a Ptk. 485. § (1) bekezdése alapján helyénvaló volt, mert megfelelt az alperes érdekének, őt károsodástól óvta meg. Erre tekintettel a Ptk. 496. § (1) bekezdésén keresztül alkalmazandó Ptk. 479. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles ezen költség megfizetésére.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte annak megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását.

Elsődlegesen kifejtette, hogy a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szubszidiárius jellegűek, így a jelen ügyben nem alkalmazhatók, mert a peres felek jogviszonyát a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján kell rendezni. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a felperes kártérítési kötelezettségét és azt, hogy a kár összege a gabona értékével azonos. Hivatkozott arra, hogy a szakvélemény a gázosítást ugyan hasznosnak minősítette, de azzal, hogy a gabona minőségét nem javította, illetve nem növelte. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a gázosítás elvégzésével a felperes további károsodástól óvta meg őt, azaz egyfajta kárenyhítési kötelezettségének tett eleget. Mivel a kárt maga idézte elő, az állagmegóvás költségére a Ptk. 4. § (4) bekezdése értelmében nem jogosult.

Másodlagosan kifejtette, hogy a megbízás nélküli ügyvitel megvalósulásához szükséges, hogy az eljáró személy tisztában legyen azzal, hogy más érdekében jár el. A felperes azonban mindvégig abban a hiszemben volt, hogy felelős őrzőként

cselekszik, a gázosítás elvégzésével így saját céljait, érdekeit kívánta érvényesíteni. A megbízás nélküli ügyvitel további feltétele, hogy az ügyvivő a megbízó feltehető akarata szerint járjon el. Mivel jelen esetben a gázosítás a gabona minőségét nem javította és értékét nem növelte, nem vonható le olyan következtetés, hogy elvégzése elengedhetetlenül szükséges volt, illetve hogy azt az alperes maga is elvégezte volna.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett a keresetet részben elutasító rendelkezése, ezt az ítéletábra a Pp. 228. §-ának (4) bekezdése alapján nem érintette.

Az alperes fellebbezése megalapozott.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészíti a peranyaghoz csatolt okiratok alapján az alábbiakkal.

A felperes a Minisztérium részére 2007. augusztus 22-én írt levelében tájékoztatást adott az elmaradt bérleti díj iránti követeléséről, illetőleg azon álláspontjáról, hogy a Ptk. 196. §-a értelmében felelős őrzőként a terményt értékesítheti. Jelezte, hogy tud a kukorica leselejtezéséről, továbbá megírta, hogy 2007. augusztus 16-án megkezdte az értékesítést, amelyet az alperes képviselőjében eljáró ügyvéd megakadályozott. A Ptk. 196-197. §-a alapján azonban igénye keletkezett a kukoricára, amelynek eladásával a saját tárolási költségeit fedezni tudta volna. 2007. szeptember 24-én az alperesnek írt levelében a felperes ismételten rögzítette, hogy a felelős őrzés szabályai szerint tárolja, őrzi az árut, azon állagmegóvási munkákat is végzett.

Az így kiegészített tényállás alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság fellebbezéssel érintett döntésével nem ért egyet.

A felperes a keresetét a jogalap nélküli gazdagodás szabályaira alapította, amellyel szemben az alperes kártérítés címén terjesztett elő beszámítási kifogást. A felperes álláspontja az volt, hogy a beszámítani kért összeget három tétellel - tárolási díjjal, kamatokkal, illetve a gázosítás költségével - csökkenteni kell, amelyekből a másodfokú eljárásra kizárólagosan az utóbbi maradt vitás. Az ítéletábrának arról kellett tehát döntenie, hogy a beszámítási kifogás teljes egészében megalapozott-e, és ilyen módon az alperes kötelezettsége megszűnt-e a Ptk. 296. §-ának (2) bekezdése értelmében.

Az elsőfokú bíróság a megbízás nélküli ügyvitel szabályai alapján látta alaposnak a gázosítás költségének a megtérítésére irányuló követelést. Az alperes ezzel szemben elsődlegesen arra hivatkozott a fellebbezésében, hogy a felek közötti kárkötelmi viszony a megbízás nélküli ügyvitel szabályainak alkalmazását kizárja. Helyesen mutatott rá, hogy a Ptk. 484-487. §-ában foglaltak csak akkor

alkalmazhatók, ha a felek között egyéb jogviszony nincs. A kárkötelem azonban a kár bekövetkeztével keletkezik, a jelen esetben ez 2007. szeptember 15-én jött létre, amikor a gázosítás költségét a felperesnek - a csatolt számla szerint - teljesíteni kellett. Ezzel szemben az ügyvitelre 2007. augusztus 2-án került sor, a gázosítási jegyzőkönyvből kitűnően ugyanis ekkor indult meg a gázosítás. A kár bekövetkezte és a felperesi eljárás tehát elkülönültek egymástól, így a Ptk. 485. §-ának alkalmazását a kárkötelmi jogviszony létrejötte nem zárhatja ki.

Osztja ugyanakkor az ítélőtábla az alperesnek azt a másodlagosan kifejtett álláspontját, hogy a felperes követelése azért nem megalapozott, mert nem idegen ügyben járt el. A megbízás nélküli ügyvitel szabályainak alkalmazására ugyanis csak akkor nyílik lehetőség, ha az ügyvivő jogviszony nélkül nyújt valakinek önkéntes segítséget - pl. annak kötelezettségét teljesítve vagy a vagyona védelmében - ; vagyis a megbízás nélküli ügyvitel a más érdekében végzett önkéntes tevékenység jogi kereteit adja meg. Ebből az következik, hogy az ügy, amibe a segítségnyújtó beavatkozik, idegen ügy kell, hogy legyen a beavatkozó személy szempontjából. Nem beszélhetünk idegen ügyről, ha a beavatkozó a saját érdekében jár el, de még akkor sem, ha saját érdekében végzi a tevékenységet, de tudja, hogy eljárása a másik fél érdekeit is szolgálja. A Ptk. 484. §-ban foglalt feltételek fennállta akkor sem állapítható meg, ha a fél maga azt hiszi, hogy a saját ügyéről van szó, de objektíve más ügyében tevékenykedik. Ebben az értelemben az ügyvivő tudatának is jelentősége van.

Minderre tekintettel jelen perben azt kellett vizsgálni, hogy a felperes kizárólag az alperes érdekében avatkozott-e be, illetve a tudata is átfogta-e azt, hogy más ügyében intézkedik.

A perbeli esetben a felperesnek a 2007. augusztus 14-i leveléből megállapítható, hogy önmagát a Ptk. 196. §-a értelmében felelős őrzőnek tekintve hívta fel az alperest a terménnyel való rendelkezésre. A tényállás-kiegészítésben részletezett, 2007. augusztus 22-i levélből szintén az következik, hogy felelős őrzőként a bérleti díj-követelése érdekében a romló kukoricát értékesíteni kívánta, és emiatt gondoskodott az állagmegóvásáról. A 2007. szeptember 24-i levélből kitűnik, hogy a felperes végig a saját ügyének tekintette a nála betárolt kukorica állagjavító kezelését, és mint felelős őrző gondolta kötelezettségének e feladat ellátását.

Ezt meghaladóan az élő kártevőkkel szennyezett kukorica augusztus 2-án megkezdett gázosítása már csak az ő érdekeit szolgálta, mert az alperes ezen időpontra a vele jogviszonyban levő T Kft-vel szemben elindította a veszteségkezelési eljárást, amelyről a 2007. július 30-i levélben tájékoztatta őt. Az eljárásról a felperes is tudomást szerzett a 2007. augusztus 22-i levél szerint. Az alperes tehát a terményt veszteségként leírta, és a szerződésszegő T Kft-vel szemben már kizárólagosan pénzbeli követelést érvényesített. Ily módon az állagmegóvás nem állt érdekében, a kukorica állaga teljesen irreleváns volt számára a veszteség leírása folytán. Ezzel szemben a felperes a T Kft-vel szemben fennálló bérleti díjigényét a kukorica értékesítése útján látta kielégíthetőnek. Ezt támasztotta alá F. F., a felperesi ügyvezető előadása, amely szerint tájékoztatták az

alperest, hogy a T Kft. nem fizeti a bérleti díjat, és kérték, hogy azt az alperes rendezze, vagy „hasson oda” a fizetés érdekében. Azt szerették volna elérni, hogy valaki fizessen (16. sorszámú jegyzőkönyv 7. oldal). Az alperes részéről eljáró és tanúként meghallgatott K. L. hasonlóképpen erre utalt, amikor előadta, hogy a felperes szerette volna, ha rá engedményezik a T Kft-nek járó tárolási, raktározási díjat (58. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal). Mindezek alapján megállapítható, hogy a felperes tevékenysége egyértelműen arra irányult, hogy a bérleti díjához hozzájusson, és ezt végső soron a termény értékesítésével kívánta elérni. Ennek azonban akadályát képezte, hogy az áru élő kártevőkkel erősen fertőződött. A tanúként meghallgatott K. A. előadta, hogy ez a gázosítással megoldható probléma volt, amit a perben kirendelt szakértő megerősített, amikor kifejtette, hogy a termény csak a gázosítás után vált értékesíthetővé.

A felperes tehát a saját érdekében álló értékesítés feltételét teremtette meg azzal, hogy a gázosítást elvégeztette. A leveleiből megállapíthatóan abban a tudatban járt el, hogy felelős őrzőként erre jogot szerzett, a bevételt pedig a bérleti díjkövetelésébe elszámolhatja. Ilyen módon azonban az eljárásának a tárgya nem minősül idegen ügynek, ezért a megbízás nélküli ügyvitel szabályai nem alkalmazhatók.

Mindezekre tekintettel csak megjegyzi az ítéltábla, hogy a felperesi ügyvezető személyes előadása során az alperesi ellenőrökkel kötött megállapodást jelölte meg a gázosítás okaként. Ez az állítása önmagában kizárja a megbízás nélküli ügyvitelt; de a követelését nem a megállapodásra alapította és ezt az állítását nem is bizonyította.

A fentiek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett részében a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet teljes egészében elutasította.

A Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az eredménnyel fellebbező alperes részére a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból, továbbá az alperes illetékmentességére tekintettel feljegyzett fellebbezési illetékből álló perköltség megfizetésére.

Budapest, 2012. január 25.

. Szabó Klára s.k.

a tanács elnöke

. Sándor Ottó s.k.. Csordás Csilla s.k.

előadó bíró

bíró

A kiadmány hiteléül: